

Obvisi in umira kakor grozanska ptica. Val krvi se ulije na mogočni stroj, krik, vpitje. Stroji brne počasneje in se končno ustavijo. Tedaj pade z glavo navzdol njegovo truplo in tovariši ga obkolijo v smrtni tišini. Na transmisiji visi odtrgana roka in toči kri. Ko ga odneso iz tovarne, zaigra muzika jekla in se širi od nadstropja v nadstropje.

*

Lucija nese Mateju kosilo. Mimo gospodarjeve hiše gre in vidi gospoda, ko obeduje. Kakor vsak dan ga gleda in gleda lakaja in črno dogo. Matej pa je bolan... Vedno teže hodi in čuti vedno bolj: Tudi sama sem bolna. Mrzla in brez moči. In Tonček in Francka in Meta! O, Bog!

Pred fabriko stoje delavci v gruči in govorijo tiho, kakor da se boje. Na tleh stoji nosilnica in je s plahto pokrita. Lucija išče z očmi Mateja in oči obstanejo na plahti, ki je krvava. Ledena omotica ji šibi ude in ona ve ta hip, da je tam Matej. Ne vidi ga! Pa ve. Gre tja in tovariši se odmikajo. Stiska jih za grlo, zaboli jih v oči... Odgrne plahto: Matej leži in je mrtev. Obraz je neoskrunjen. Trd in vdan, kakor je bil še včeraj. Poleg njega leži odtrgana roka in ta roka je silno bela. Še prsti so beli in prosojni in so ta hip tako nežni.

Poklekne tja, pa je bolečina popila vsako solzo. To ubogo roko vzame v naročje in jo gladi. Mehko, da jo ne zaboli... Nežno in jo ljubimka kakor dete. Ne solze, ne besede ni iz nje. Taka je bolečina, da ubije srce in ga omami v brezčutje.

Potem vstane in pestuje roko in jo gladi in gre, gre s to belo, prosojno roko. Ne ve koraka. Gre pač, kamorkoli, sedaj ne ve nič...

Mimo ograje gre in črna doga se zaletava vanjo. Luciji je, da pogleda na vrt: Gospod sedi pri mizi in je in lakaj mu streže. Tik ograje obstane in gleda v vsak grižljaj. In se ji zdi, da se gospod širi in leze v neskončnost. Da golta Mateja... Grižljaj za grižljajem. Pa mu je zmanjkalo. Saj Matej nima roke.

Lucija vpije in kriči.

Gospodu so se naježili lasje, črna doga je planila v ograjo, pa je obstala. Lucija je zakrilila z rokami in silovit krik, ki ji je prišel iz dna telesa, jo je vrgel na tla.

Matejev fant se je rodil.

Franc Tratnik: Begunka pri zibeli
(Ljubljana, 1917)

Dež

Jože Pogačnik

Odnekod vsa žalostna
mimo mene si prišla.

Nemo pod dežnikom črnim
noč je temna s tabo šla.
Lučki — preplašeni ptici,
ustnici — dve trepetliki — —
Skoraj bi se zasmeljal,
a ti nisem nič dejal:

ker na tvoj dežnik razpeti
dež je trdi pritrkaval,
žalost tvojo, žalost motno
kradoma ti je uspaval...

Ko si mimo dalje šla,
še si bila žalostna?